

“Remeis amb plantes que proporcionaven les iaies ara els trobem per internet”

ENTREVISTA A

Salvadora Blanch infermera doctorada URV

La tesi ‘Les herbes remeieres per a cures de salut’, de Salvadora Blanch (l’Ametlla de Mar, 1965), diplomada i doctorada per la URV i infermera d’atenció primària a les Terres de l’Ebre, ha analitzat l’ús entre la població de les plantes que ajuden a resoldre necessitats de salut, un fenomen habitual a l’Ebre. Va entrevistar 52 informants que eren coneixedors i/o usuaris de les plantes remeieres. Després de tres anys de treball, conclou que la població continua confiant en l’eficàcia d’aquestes plantes a l’hora de resoldre aquestes necessitats però en base a una evidència científica.

Tortosa M.P.

Pregunta: Vostè ha treballat en l’atenció primària a les poblacions de la Galera, on va realitzar la tesi, i a l’Ametlla de Mar. Com va pensar d’abordar el tema de les plantes medicinals per a la seua tesi?

Resposta: La idea sorgeix a partir de l’experiència diària en la consulta d’atenció primària, quan treballava a la població de la Galera, d’un entorn natural amb una gran riquesa en plantes medicinals i on encara es conserven bons coneixements de

“saber popular” en relació amb les herbes remeieres. L’estudi pretén fer un apropament a les raons que porten a l’esser humà a desenvolupar diferents maneres d’entendre i donar resposta a les cures de la salut. L’objectiu ha estat conèixer i analitzar el significat i la transcendència de l’ús de les herbes remeieres en relació amb les cures de salut. Aquest coneixement ha d’ajudar a integrar els remeis eficaços en el sistema sanitari tal com recomana l’Organització Mundial de la Salut, i facilitar una atenció d’infermeria òptima

Salvadora Blanch, exposant la seua tesi. / CEDIDA

que puga donar resposta a les necessitats actuals de salut.

P: Quin és l'encaix que podeu oferir els professionals de la salut envers les plantes medicinals? Es podrien mai receptar?

R: Molts professionals mostren interès pels usos que els pacients fan de les plantes medicinals tant pels seus efectes beneficiosos com pels riscos que comporta un ús inadequat. En atenció primària es veuen en la necessitat de valorar la seua eficàcia, d’informar el pacient dels riscos que poden tenir, quantificar-ne el consum, i incloure la informació sobre aquests hàbits d’ús en la història clínica. Actualment l’ús de plantes medicinals és una pràctica habitual en tots els països. Un mateix producte a base d’herbes pot ser considerat complement alimentari o medicament segons el país en què ens trobem. L’ús medicinal de les herbes remeieres es troba en l’àmbit de la medicina tradicional. Per donar una atenció d’infermeria adequada és necessari conèixer les necessitats de salut i la influència que tenen les plantes medicinals en el procés salut/malaltia/atenció, ja que aquestes suposen un valor afegit al sistema d’autoatenció. Cal tenir una ment oberta però racional perquè no tot és vàlid.

P: Quin ús en fa la ciutadania de les plantes medicinals?

R: L’ús que fa la població de les herbes remeieres té un fort arrela-

ment en la tradició, entesa com una herència transmesa de generació en generació sustentada en uns coneixements llegats dels avantpassats, unes creences d’origen màgic-religiós i unes pràctiques en l’ús de les herbes que es repeteixen al llarg del temps i que esdevenen costums. Els coneixements sobre plantes s’han transmès en el cercle familiar i veï-

CANVI CLIMÀTIC

“Les herbes del territori s’estan deixant d’usar perquè s’han anat perdent físicament”

nal, saber de proximitat amb forts vincles de relació personal i de confiança. Però els informants de la meua tesi diuen que aquest saber no està tenint continuïtat, perquè hi ha un trencament de la transmissió oral. Són moltes les pràctiques emprades, per alimentació i per cures de la salut. Però es perceben canvis importants en l’estil de vida. Les herbes del territori s’estan deixant d’usar perquè s’han anat perdent físicament fins a arribar al canvi climàtic i l’acció humana que ha estat poc respectuosa amb la recolecció i amb l’ús d’herbicides. I també per una evolució en els costums donats per canvis socioculturals: pèrdua de contacte amb la terra, entrada de la medicina moderna i gratuït del sis-

La Jornada d’Etnologia, sobre plantes remeieres

■ La Jornada d’Etnologia de les Terres de l’Ebre, organitzada pel govern, el Museu de les Terres de l’Ebre i l’Institut Ramon Muntaner, se centrarà enguany en la XV edició, en les plantes remeieres i la seva recolecció, distribució i usos tradicionals. Es farà a Riba-roja d’Ebre el dissabte 21 d’octubre. El programa de la Jornada inclou una conferència marc i cinc comunicacions, una per a cadascuna de les quatre comarques ebreques més una de general de tot el territori, a més de diverses activitats complementàries, totes relacionades amb el món popular de les plantes remeieres. La conferència marc du per títol: ‘Etnobotànica a les terres catalanes. Metodologia, estat de la qüestió i perspectives de futur del saber tradicional sobre la biodiversitat i la seva recerca’.

tema i dels medicaments. Però el consum d’herbes augmenta per diverses raons. Entre elles esmentem la tradició, ja que el fet que s’hagin utilitzat durant tants anys és un aval de la seua eficàcia. Alhora els remeis de plantes medicinals que abans proporcionava el saber de les iaies ara el trobem via internet. Moltes persones consideren que les plantes exerceixen una influència positiva sobre la salut i són molt curosos a emprar-les, manifesten que cal conèixer les plantes usades i no fer-ne un abús.

P: Quina és la conclusió principal de la tesi?

R: L’apropament a la cultura dona a la infermeria una major sensibilitat i l’oportunitat de reconèixer l’existència del sistema popular de cures. El coneixement del saber popular sobre plantes medicinals per poder-lo integrar a la consulta d’infermeria en atenció primària representa un avenç valuós. Cal remarcar que per desenvolupar una atenció infermera de qualitat es fa necessari el coneixement de les herbes també des d’un vessant científic, com és la formació acadèmica. Així com un marc legal apropiat. Esperem que les aportacions de l’estudi permetin avançar en la línia de l’estratègia 2014-23 marcada per l’OMS, de fer possible la integració segura i eficaç de la medicina tradicional en el sistema sanitari i que els seus beneficis arribin a la població.

A Tortosa de tapes

Germans Marin
Forn de pa - pastisseria artesana

SORPRESA DE XOCOLATE
Biscuit borratxo de xocolata amb sabor sorpresa

C. CERVANTES, 6. Tel 977 470 309 De 12 h a 14 h i de 19 h a 23 h.
(Els dies entre setmana podem tancar a les 22 h i els diumenges estem tancats)

ANUNCI

Ajuntament de Tortosa

Aprovat inicialment pel Ple de l’Ajuntament de Tortosa, en sessió de data 2 d’octubre del 2017, el canvi de nom de la plaça de Joaquim Bau per la plaça d’1 d’octubre, i la seva inclusió al nomenclàtor de carrers de la ciutat, se sotmet a informació pública per un termini de trenta dies, durant els quals les persones interessades podran presentar les reclamacions o al·legacions oportunes.

L’expedient es pot consultar al Servei d’Atenció a la Ciutadania.

Transcorregut aquest termini, si no s’ha presentat cap reclamació o al·legació, l’acord d’aprovació inicial esdevindrà definitiu.

*L’alcalde, Ferran Bel i Accensi
Tortosa (Terres de l’Ebre), 6 d’octubre del 2017*